

*Franci Zagoričnik***TRISTIA****SUICIDAL PEOPLE**

Nič več vas ne obiščem,
vi stkani iz grobih grobov,
žakard presejan z bičem
v svet, veselje in nazaj domov.

Vsi ste tukaj sleherni dan,
a največkrat kar oglušim –
do sitega, še najbolj sit ran,
ne čuta, ne oči ne učim.

Skorajda mi preobremenjenost
tega ne dopušča niti za hip,
kot da traja celo večnost –
posledica, pa le utrip.

Mi verjemite, kar ni res:
ves čas od tukaj do nikod,
od Kokrce do Kranja in še čez
izpolnjuje me čez rob,

kaj vem! – tesnoba?
kar duši me v duši?
Ta obvladljiva nespodobnost
me na tihem kruši.

A niste tako daleč,
veste, da ne bi vznemirjenje
zajedalo tako boleče –
strah za bližnje,

ko tu in tam obtiči promet
ob neizrekljivih vprašanjih,
kje sta moja fanta, moje dekle,
ste živi še, ste varni?

Ali smo že vsi med svetimi,
na tem planetu grobov,
že sredi med njimi,
ali še zadnji ulov?

Na koncu vrste bitja,
v ljubezni večni
le še sanjskega obličja,
ki ga od večnosti več ni?

ŽALOSTINKA ZA JUDIT SALGÓ

Zoranu Mirkoviću

Judit! Judit!
kateri pozdrav naj bi bil tisti
kot pribit, za z-mirom isti,
vsakdanji in tud večni,
v vidu, v sluhu, v duhu
ponavljajoči se
»ko tebe več ni«
in ne bo – neba,
ki doni prek vasi –
preklet svet! –
in se utopi
v Udnbošt na zahodu:

Judit! Judit!
ko odhajaš skupaj z generacijo,
iz zapada, iz tega propada,
ki zapušča to tisočletje
in nič se ne zmenimo za naslednje,
na črti Eastwest – Westeast
s tvojo dodatno prošnjo
za Northsouth – Southnorth,
na črti – skorajda piki
od svoje újvideške rodnice
do svoje újvideške grobnice,
le s praga na prag
virtualne neresničnosti:

Judit! Judit!

ah, v tem nežnem drvenju –
tvojih gostov v fruškogorskem gozdu,
vsega tistega drevja in šumenja,
varnem in tudi nevarnem – Vsega
skoz Osončje, skoz Olunje,
skoz Ozemlje Osvetja Ničesar, skozi Osmrtja,
ti, punčka v očesu maminem,
oj, ljubečem in zopet zgroženem –
ob eksplozijah ljudstev, ob genocidih
ne nehaš čutiti na živi koži –
ni le časopis, ekran:

Judit! Judit!

ti sama svojo pesem zapisuješ
v delih, v svojem rodu še sprašuješ:
»Ali obstaja življenje?«
ker tole življenje pač ni –
le skoz lobanjo ubogega Yoricka
pa Hamleta in lepe Ofelije,
veter zajoče nanjo –
tud židano židovsko: Judit! Judit!

– Judit Salgó, Judita Šalgo, 1941–1996, vojvodinska književnica avantgardne smeri in prevajalka
– *Da li postoji život (Ali obstaja življenje)*, njena knjiga eksperimentalne proze; Vreme knjige, Beograd 1995

VSI SVETI

Save our souls!

raje –

Rešite nas svetosti,
kličejo živi in vsa ostala bitja in nebitja!

Ne zoper kataklizme sveta in vesolja,
pač zoper vse te ljubezni
in pretirano človečnost, to džunglo
človeške zveri in njenih z-verstev
in vseh povratnih učinkov
pri-MIT-ivnosti in MIT-ologij,
materinskih in očetnih nežnosti,
potratnih upanj na blagoslov blagosmrtja.

Save our souls!

raje –

Rešite nas te družčine prekletih,
ker mi raje živimo svojo nesmrtnost!

Nad nikomer naj niso

vsiljeni zakoni

vladanja in klečeplazenja,

suženjstva,

ki se jim pokorava vse, kar leze in kar gre,

po katerih seveda vsi postanemo svéti,

pa naj smo mravljinici ali plazivci,

čeravno nič vprašani, a razpoložljivi

in bi s svojim prenehanjem še pridobili

v slepih verovanjih,

čeravno nikdar ne brez računov brez krčmarjev.

Save our souls!

raje –

Rešite nas vseh oblastnikov
in vseh absolutizmov!

Projekcija pobožanstvenja paritve

na dno in na vrh neba

seje zločin nad armade odpisanih,

še preden so se rodili,

ubitih v menjavah ideologij,

v uku brez prihodnosti,

na cestah, ki vodijo od vsepovsod

naravnost nikamor, v nič, v vse,

brezposelnih pred tujimi božanstvi koristi,

samoubitnih, umorjenih,

kontaminiranih z vsemi zlemi posledicami razvoja,

s fokusom izničenja.

We save our souls!

– »umorjenih«; Dnevnik, 21. sept. 1996 – »Vem, da je za svoje otroke vedno lepo skrbela,« je dejala soseda, ki ni in ni mogla razumeti, da se je tisto zgodilo.

ŽALOSTINKA ZA DEJANA POZNANOVIĆA

Bogdanki Poznanović

Dejo, Dejo
vse knjige so bile napisane
za jesensko žetev

Letina tvojega časa sije v obilju
Bil si prevodnik
Bil si sprevodnik na vseh progah
od Neoplante do Venezije
in vsega, kar je vmes – na zvezdni strani Alp

Dejo, Dejo
navsezadnje pod istimi ozvezdji, a ne?
na pragu »u tem Somboru« ali »u tem Kranju«

Nobenih ni razlik pod nebom
in ne pod zemljo –
vse tlači isti večni poden prekrvitve –
razlik edinih v tem kaosu
v dramaturgiji njegovi, Gen-boga
v epiki pisav sveta
bolezní, vojn, uničenja
in truda vsega temu nasprotnega –
morda tak velik zaman
da mu para ni vesoljnega

Dejo, Dejo
kdo bi vedel, kdo ne vedel –
vse knjige so prevedene, jasno:
vse do zadnje vse so prve

Zamisel je dognana
tja do jezika najbolj popolnega
ki ga na zemlji in povsod drugod
razumejo vsa bitja in vse rudnine
in sfere pod ukazi vetra, pod krikom celine
morda krvaveče v lavi jezika
sveta, ne le človeka, jezika vse-razumnega
pa u-bog-ljivega in ne-bog-ljenega

Dejo, Dejo
vsi smo na strani
tvoje nove vse-stranosti
sveta in nesveta

Vsi mlatimo svetu žito –
zase prazno slamo
Tvoja skrb kot vedno
nas bo spremljala vsevdilj:
Smo bili dovolj? Je bilo vredno?
Bomo bili dovolj –
za vsečasje
in za ta naš komaj kaj?

– Dejan Poznanovič, 1929–1996, Sombor–Novi Sad, prevajalec, urednik, ambasador slovenskega slovstva